

2018

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

NACIONALINIS
EGZAMINŲ
CENTRAS

Imię, nazwisko

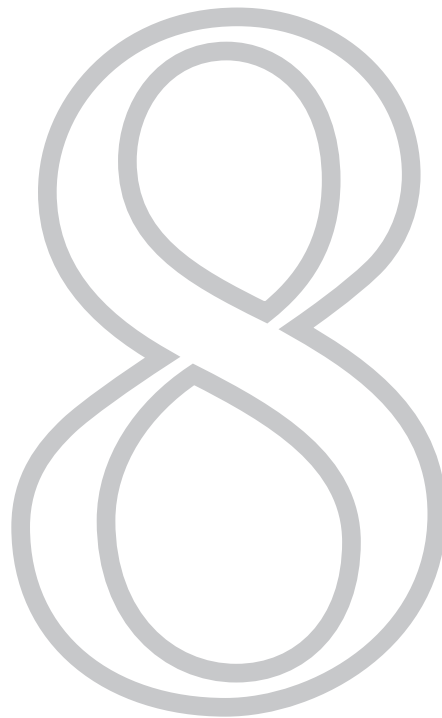
Klasa _____

Kod ucznia

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

NAUKI SPOŁECZNE

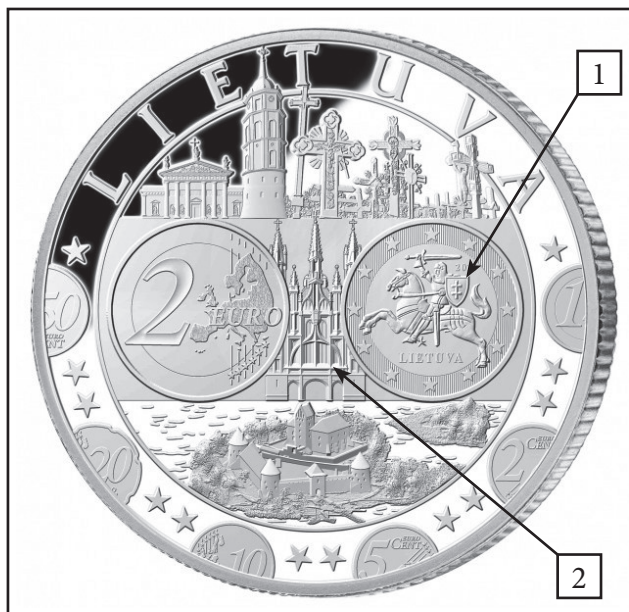
KLASA 8.

1 Wykonaj zadania na podstawie źródła.

1 stycznia 2015 r. Litwa została dziewiętnastym państwem Unii Europejskiej, w którym do obiegu wprowadzono wspólną walutę – euro. Aby uczcić to wydarzenie ważne dla Litwy, wybito medal okolicznościowy.

ŹRÓDŁO

Na podstawie <https://www.monetunamai.lt>

1.1 Do której grupy źródeł historycznych zaliczysz obiekty przedstawione na medalu?

- (A) Wspomnienia ludzi.
- (B) Znaleziska archeologiczne.
- (C) Źródła pisane.
- (D) Zabytki kultury.

●
□

1.2 Jak się nazywa zaznaczony cyfrą 1 symbol Litwy jako państwa, przedstawiony na medalu okolicznościowym?

●
□

1.3 Jaki styl architektoniczny reprezentuje budynek zaznaczony cyfrą 2?

- (A) Romański.
- (B) Gotycki.
- (C) Barokowy.
- (D) Klasycystyczny.

●
□

2

Wykonaj zadania na podstawie źródeł A i B.

ŹRÓDŁO A

Wybrzeża Bałtyku, które obfitują w bursztyn, były wymieniane w źródłach pisanych już od najdawniejszych czasów. W I–III w. ożywiony handel bursztynem prowadzono z Cesarstwem Rzymskim i jego koloniami, z osadami słowiańskimi i rzymskimi koloniami nad Morzem Czarnym, później – również z Cesarstwem Bizantyjskim i krajami arabskimi. Grecy i Rzymianie bursztyn nazywali złotem północy. W owym czasie bursztyn uważany był za towar luksusowy: modne były ozdoby z bursztynu, pito z bursztynowych pucharów. Bursztyn często stosowano w kadzidłach, ponieważ po rozgrzaniu wydzielał zapach żywicy.

Na podstawie www.ambergallery.lt/lt

ŹRÓDŁO B

- – Szlak Bursztynowy prowadzący przez ląd i rzeki
- Szlak Bursztynowy prowadzący przez morza i oceany

Na podstawie www.ambergallery.lt/lt

2.1 Wymień nazwy rzek, którymi Szlak Bursztynowy prowadził do Myken.

●
□

2.2 Na terytorium jakiego obecnego państwa były Mykeny?

●
□

2.3 Podaj dwa argumenty wyjaśniające, dlaczego Grecy i Rzymianie nazywali bursztyn złotem północy.

1. _____

2. _____

● ●
□

2.4 Dlaczego handel bursztynem wcześniej zaczęto prowadzić z Cesarstwem Rzymskim niż z Cesarstwem Bizantyjskim?

2.5 Jakimi jeszcze towarami oprócz bursztynu handlowali (wymieniali się) Bałtowie i Rzymianie?

Rzymianie handlowali (wymieniali) _____

Bałtowie handlowali (wymieniali) _____

2.6 Czy plemiona bałtyckie od I do III wieku handlowały bursztynem z wikingami? Uzasadnij swoją odpowiedź.

2.7 Uzasadnij, jakie znaczenie miał Szlak Bursztynowy dla plemion bałtyckich.

1. _____

2. _____

3 Które miasto było uważane za most pomiędzy Wschodem a Zachodem?

- (A) Konstantynopol.
- (B) Rzym.
- (C) Kijów.
- (D) Kraków.

4 Które z wymienionych wydarzeń miało miejsce najwcześniej?

- (A) Epidemia dżumy w Europie.
- (B) Reformacja.
- (C) Wyprawy krzyżowe.
- (D) Wyprawy wikingów.

5 W którym podpunkcie zostały wymienione **tylko** odłamy chrześcijaństwa?

- (A) buddyzm, prawosławie, katolicyzm
- (B) katolicyzm, judaizm, hinduizm
- (C) prawosławie, protestantyzm, katolicyzm
- (D) islam, protestantyzm, hinduizm

6 Wykonaj zadanie na podstawie podanych informacji.

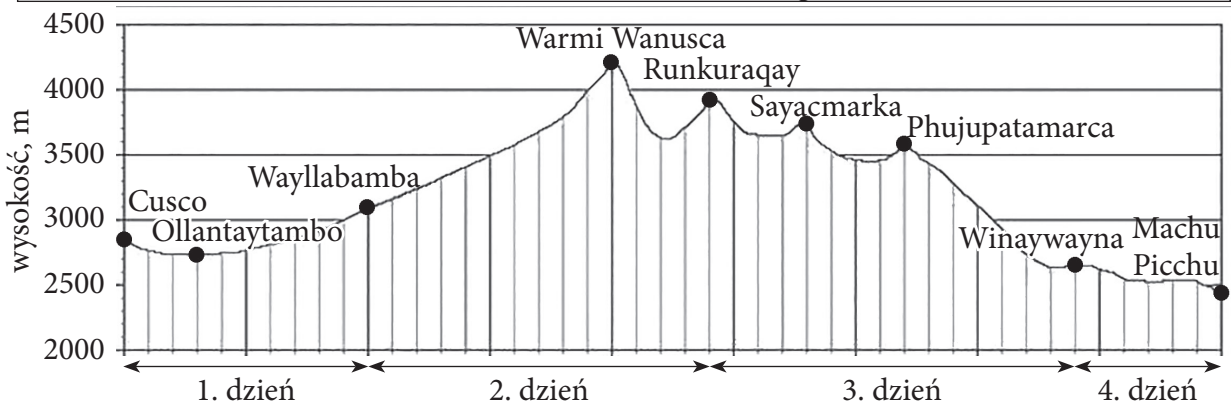
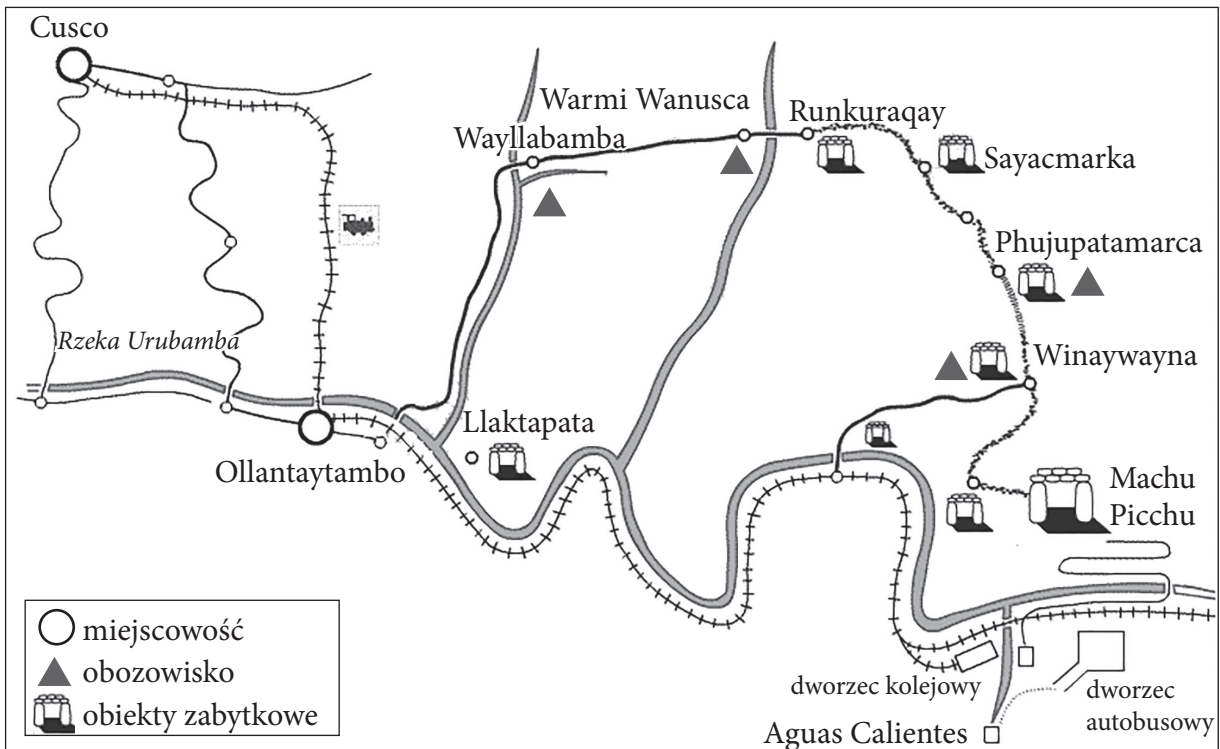
Plan zwiedzania. W trakcie podróży można zwiedzić najbardziej znane miejsca w Peru – perły starożytnych cywilizacji. Były one długo ukryte przed wzrokiem ludzi, a teraz są dostępne dla wszystkich. Jedną z nich jest znajdujące się w górach miasto Inków – Machu Picchu.

Początek trasy: Dworzec kolejowy w Ollantaytambo.

Koniec trasy: Dworzec kolejowy w Aguas Calientes. Odjazd do hotelu w Cusco.

Najbardziej odpowiedni termin podróży: maj – październik.

	S	L	M	K	M	C	L	S	W	P	L	G
średnia maksymalna temperatura powietrza w dzień (°C)	20	21	21	22	21	21	21	21	22	22	23	22
średnia minimalna temperatura powietrza w dzień (°C)	7	7	7	4	2	1	-1	1	4	6	6	7
średnia miesięczna suma opadów (mm)	18	13	11	8	3	2	2	2	7	8	12	16

Na podstawie www.perutreks.com

6.1 Na jakiej wysokości znajduje się obozowisko Wayllabamba? Odpowiedź zapisz w metrach.

_____ m

•

6.2 Który dzień podróży, Twoim zdaniem, powinien być najtrudniejszy? Odpowiedź uzasadnij na podstawie podanych informacji.

•

6.3 W którym dniu podróży można zobaczyć ukryte w górach starożytne miasto Inków Machu Picchu?

- (A) 1. dnia
- (B) 2. dnia
- (C) 3. dnia
- (D) 4. dnia

•

6.4 Dlaczego jako najbardziej odpowiedni termin podróży są wskazane miesiące od maja do października?

•

6.5 W którym dniu podróży temperatura powietrza i ciśnienie powietrza ulegną największej zmianie?

- (A) 1. dnia
- (B) 2. dnia
- (C) 3. dnia
- (D) 4. dnia

Uzasadnij swoją odpowiedź.

•

6.6 Podczas wspinaczki w górę co 100 m temperatura spada o 0,6 °C. W obozowisku Wayllabamba temperatura powietrza w południe wynosi około 20 °C. Jaka będzie przybliżona temperatura powietrza w południe na szczycie najwyższej góry na tej trasie?

- (A) 20 °C
- (B) 13 °C
- (C) 7 °C
- (D) -1 °C

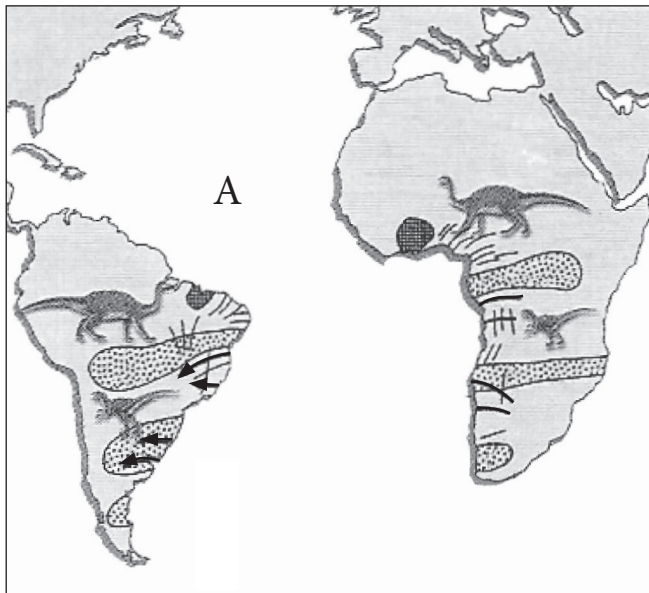
•

6.7 Zachowanie dziedzictwa dla przyszłych pokoleń to jeden z najważniejszych celów Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO). Najbardziej wartościowe zabytki kultury i przyrody, o które ludzkość powinna szczególnie dbać, wpisane są na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Machu Picchu również jest na tej liście. Dlaczego UNESCO dąży do zachowania dziedzictwa dla przyszłych pokoleń?

•
□

7 Odpowiedz na pytania na podstawie źródła.

ŹRÓDŁO

- skamieniałości tego samego rodzaju
- ⚡ góry z tego samego okresu
- ← ślady ruchu lodowca
- skały z tego samego okresu

Na podstawie podręcznika dla klasy 7 „Geografia świata”, Vilnius 2000.

7.1 Podaj dwa argumenty uzasadniające tezę, zgodnie z którą dwa kontynenty powstały z jednego kontynentu, istniejącego na Ziemi ponad 200 mln lat temu.

• •
□

1. _____

2. _____

7.2 Podaj nazwę oceanu oznaczonego w źródle literą A, który powstał w wyniku rozpadu kontynentu.

•
□

8 Co jest charakterystyczne dla klimatu kontynentalnego?

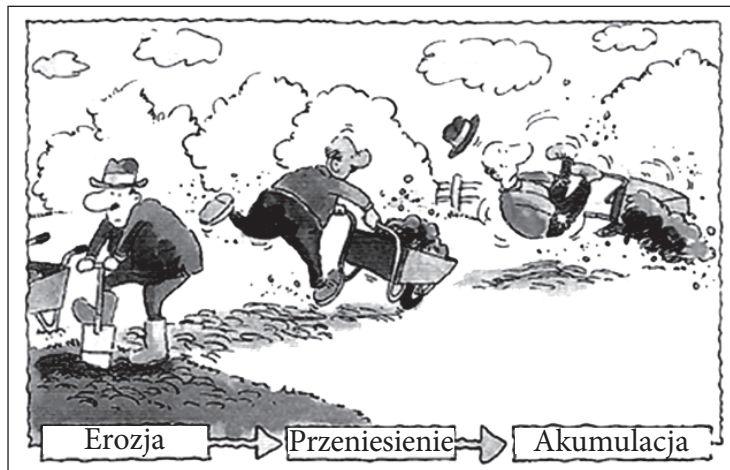
- (A) Gorące lato, mroźna zima.
- (B) Chłodne lato, łagodna zima.
- (C) Gorące lato, łagodna zima.
- (D) Chłodne lato, mroźna zima.

•
□

9

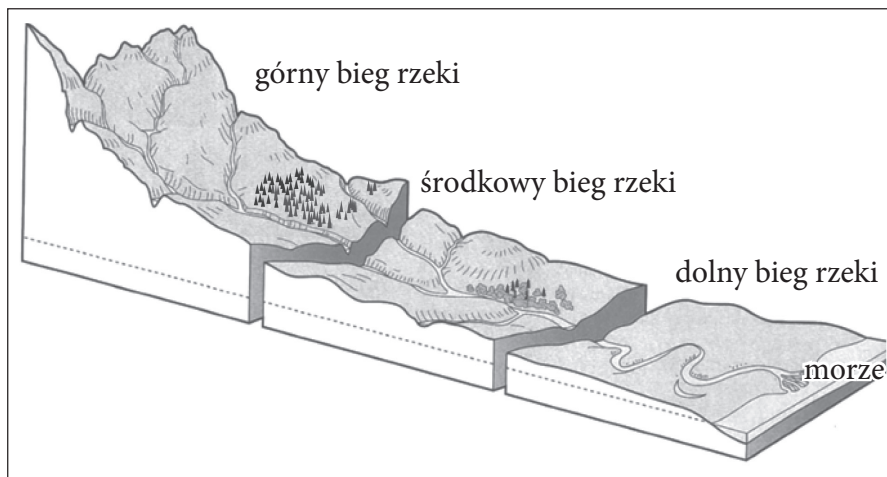
Wykonaj podane zadania, wykorzystując źródła A i B.

ŹRÓDŁO A

Na podstawie www.tes.com/teaching-resource

ŹRÓDŁO B

Na podstawie <http://bcgeography.weebly.com>

9.1 Podaj na podstawie źródła A, na którym odcinku rzeki (źródło B) występuje intensywna erozja, a na którym – akumulacja.

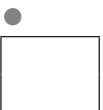
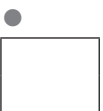
Erozja: _____

Akumulacja: _____

9.2 Na którym odcinku rzeki jej nurt jest wartki, wody niosą kamienie, rzeźbią koryto i brzegi?

9.3 Na którym brzegu rzeki (źródło B) rosną lasy?

9.4 Dlaczego ludzie starożytnych cywilizacji (np. Egipcjanie) zwykle zamieszkiwali w dolnym biegu rzek? Podaj jedną przyczynę.

- 10 Wskaż **podstawową przyczynę**, dlaczego wiatr na wybrzeżu dużych zbiorników wodnych (bryza) zmienia swój kierunek dwa razy w ciągu doby: w dzień wieje znad wody na brzeg, w nocy – znad brzegu na wodę.

•
□

- 11 Dlaczego na biegunach kuli ziemskiej czas trwania dnia i nocy w ciągu roku nie jest jednakowy? Wskaż jedną przyczynę.

•
□

- 12 Wykonaj zadania na podstawie źródeł.

ŹRÓDŁO A

1475 r.

Na podstawie <http://images.sciencesource.com>

ŹRÓDŁO B

około XIII w.

Na podstawie <http://bertan.gipuzkoakultura.net>

- 12.1 Do którego rodzaju źródeł – pierwotnych czy wtórnych – należy zaliczyć źródła A i B? Wyjaśnij swoją odpowiedź.

•
□

Źródła A i B są _____, ponieważ _____
(pierwotne czy wtórne)

- 12.2 Podaj nazwę okresu historycznego, któremu odpowiadają źródła A i B.

•
□

- 12.3 Jaką pracę wykonuje człowiek przedstawiony w źródle B?

•
□

- 12.4 Do którego stanu należą ludzie przedstawieni w źródłach A i B?

• •
□

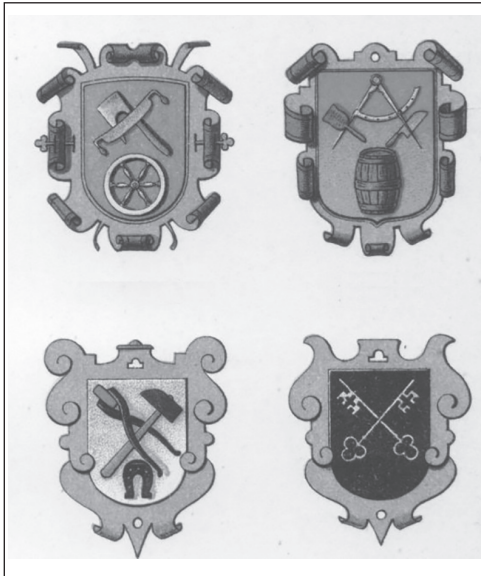
Źródło A – _____

Źródło B – _____

12.5 Jak nazywano podatek na rzecz kościoła, do którego płacenia zobowiązany był człowiek przedstawiony w źródłach A i B?

12.6 Wyjaśnij, na czym obecnie polegają zmiany zachodzące w pracach przedstawionych w źródłach A i B.

ŹRÓDŁO C

12.7 Jak nazywano w średniowieczu zrzeszenia mieszkańców tego samego zawodu, mające charakterystyczne godła (przedstawione w źródle C)?

12.8 Dlaczego godła były ważne dla tych zrzeszeń?

Na podstawie: <http://weknownyourdreamz.com/symbols>

13 Co **nie pasuje** do charakterystyki wspólnoty ludzi jako narodu?

- (A) Język.
- (B) Wspólna historia.
- (C) Konstytucja.
- (D) Zwyczaje.

14 Przeczytaj tekst i odpowiedz na pytania.

23 sierpnia 1989 r., dokładnie o godz. 19.00, na dźwięk sygnału radiowego łańcuch z setek tysięcy ludzi połączył kraje bałtyckie i ich stolice. Sznur ludzi trzymających się za ręce rozciągnął się na ponad 600 km. Przypuszcza się, że w tej akcji obywatelskiej uczestniczyło około 2 mln ludzi. Na całej drodze powiewały flagi narodowe, czarne wstęgi żałobne, paliły się świece.

14.1 Jak została nazwana ta akcja obywatelska?

14.2 Które kraje połączył żywy łańcuch?

- (A) Polskę, Litwę i Łotwę.
- (B) Łotwę, Estonię i Finlandię.
- (C) Estonię, Finlandię i Szwecję.
- (D) Litwę, Łotwę i Estonię.

PL

PL

